

Силабус
освітнього компонента ОК 1.01
(умовне позначення ОК в освітній програмі (ОП))

Історія та культура України

Назва дисципліни:	Історія та культура України
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність:	193 Геодезія та землеустрій
Освітньо-професійна програма:	Геодезія та землеустрій
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=1898
Рік навчання:	1
Семестр:	1 (осінній)
Обсяг освітнього компонента	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	українознавства
Мова викладання:	державна
Керівник курсу:	Олешко Наталія Петрівна, к.іст.н., доцент кафедри
Контактний телефон:	(057)707-37-51
E-mail:	sufika19@gmail.com

Короткий зміст освітнього компонента:

Метою є систематизація, засвоєння і розуміння студентами вітчизняних історичних і культурних процесів при розгляді історії державотворчих процесів на українських землях і вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення; формування сприйняття історії та культури України складовою світового й європейського історичного процесу та культурної спадщини; зосередження уваги на видатних досягненнях культури та нових аспектах історичних процесів у контексті державотворення та формування національної ідентичності; набуття навичок дослідницької роботи з науковою літературою і джерелами й аналізу та оцінювання

історико-культурних явищ.

У процесі ознайомлення студентів з історією та культурою українського народу впродовж тривалої боротьби за національну незалежність та власну державність, сприяти становленню студентів як свідомих громадян і патріотів України, що є відповідальними за її майбутнє.

Предмет: процес формування та розвитку українського державотворення та українського народу, його діяльності в усіх сферах суспільного життя з давніх часів до сьогодення. Сукупність політичних, суспільно-економічних, міжнародних, етнонаціональних, культурних та релігійних чинників, що в різні періоди історії формували українську націю, впливали на розвиток державотворчих процесів.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з основними методами та джерелами вивчення дисципліни;
- висвітлення нових аспектів історичних процесів в контексті державотворення та формування національної ідентичності;
- отримання уявлень про минуле України та її культуру, про її місце в сучасному світі;
- показ ролі народу і окремих особистостей в розвитку суспільства;
- розвиток навичок дослідницької роботи з джерелами та об'єктивного аналізу історичних фактів;
- отримання навичок аналізу й оцінювання явищ політичного та культурного розвитку українського суспільства в контексті світового та європейського розвитку,
- формування вмінь зіставлення історичних та культурних процесів, застосування набутих знань для прогнозування соціальних процесів,
- виховання свідомих громадян і патріотів України.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

Шкільний курс з історії України

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

- ЗК1.** Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК2.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК4.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК9.** Здатність до міжособистісної взаємодії;
- ЗК11.** Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем;
- ЗК12.** Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства і необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав та свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК13.** Здатність зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії,

закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, а також в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

PH01. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземною мовами з питань професійної діяльності.

PH03. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК Вступ. Суспільно-політичні значення і функції історії та культури в сучасному світі.	2	2
	ПЗ	-	-
	СР Українська культура як соціально-історичне явище. Мій рідний край.	3	5
2	ЛК Давні народи та цивілізації на території України.	2	2
	ПЗ Суспільно-політичні значення і функції історії та культури в сучасному світі. Давні народи та цивілізації на території України	2	-
	СР Релігійні уявлення трипільців та слов'ян, культура кімерійців, скіфів, сарматів, античних міст Північного Причорномор'я та Криму.	3	5
3	ЛК Україна княжої доби. Генеза і розквіт Київської Русі (IX – сер. XI ст.).	2	2
	ПЗ	-	-
	СР Наслідки впровадження християнства в Київській державі. Нові стилі в образотворчому мистецтві.	3	5
4	ЛК Україна княжої доби. Еволюція середньовічної держави і суспільства (друга пол. XI – сер. XVI ст.).	2	-
	ПЗ Україна княжої доби. Генеза і розквіт Київської Русі (IX – сер. XI ст.). Еволюція середньовічної держави і суспільства (друга пол. XI – сер. XVI ст.).	2	-
	СР Романський стиль. Характерні риси розвитку культури України XIV-XVI ст. Історична роль Галицько-Волинського королівства.	3	5
5	ЛК Україна Литовсько-польської доби: суспільство без держави.	2	-
	ПР	-	-
	СР Вплив польської присутності на українську культуру.	2	5
6	ЛК Ранньомодерна доба історії України. Українське козацтво: від стану до держави (др. пол. XVI – XVII ст.).	2	-
	ПР Україна Литовсько-польської доби: суспільство без держави. Ранньомодерна доба історії України. Українське козацтво: від стану до держави (др. пол. XVI – XVII ст.).	2	-
	СР Історичне і культурне значення братств. Реєстрове козацтво.	3	5
7	ЛК Ранньомодерна доба історії України. Спроба збереження національної державності та імперська централізація (кін. XVII –	2	-

	XVIII ст.).		
	ПЗ	-	-
	СР Українське козацьке бароко. Наслідки ліквідації української державності для української культури.	3	5
8	ЛК Особливості соціально-економічної модернізації України у XIX ст.	2	-
	ПЗ Ранньомодерна доба історії України. Спроба збереження національної державності та імперська централізація (кін. XVII – XVIII ст.). Особливості соціально-економічної модернізації України у XIX ст.	2	2
	СР Промислова революція та її наслідки. Нові культурні тенденції.	3	5
9	ЛК Національне відродження.	2	-
	ПЗ	-	-
	СР Роль української преси початку XX ст. для історичного та культурного розвитку українського населення.	2	5
10	ЛК Боротьба революцій в Україні (1917 – 1920 рр.).	2	-
	ПЗ Національне відродження. Боротьба революцій в Україні (1917 – 1920 рр.).	2	-
	СР Досягнення та втрати національних владних структур в розвитку культури.	3	5
11	ЛК Соціально-економічні процеси і становлення тоталітаризму в Україні.	2	-
	ПЗ		-
	СР Порівняльний аналіз голоду 1921-1923 рр. та голодомору 1932-1933 р.	2	5
12	ЛК Українізація. Розстріляне відродження.	2	-
	ПЗ Соціально-економічні процеси і становлення тоталітаризму в Україні. Українізація. Розстріляне відродження.	2	-
	СР Наслідки українізації у сфері мистецтва.	2	5
13	ЛК Правда і міфи II світової війни.	2	-
	ПЗ	-	-
	СР Наслідки II світової війни. Роль України в II світовій війні.	2	5
14	ЛК Трансформація суспільства і держави у 1945-1964 рр.	2	-
	ПЗ Правда і міфи II світової війни. Трансформація суспільства і держави у 1945-1964 рр.	2	-
	СР Прояви тоталітаризму у післявоєнний період.	2	5
15	ЛК Українське суспільство між офіційною ідеологією і національною свідомістю (др. пол. 1960-1980-ті рр.).	2	-
	ПЗ	-	-
	СР Культурні тенденції (др. пол. 1960-1980-ті рр.).	3	6
16	ЛК Україна перед викликами сучасності.	2	-
	ПЗ Українське суспільство др. пол. 1960-1980-ті рр. Україна перед викликами сучасності.	2	-
	СР Зміни у культурному секторі після Революції Гідності	3	6
Разом	ЛК	32	6
	ПЗ	16	2
	СР	42	82

Методи навчання:

словесний метод (лекція);
практичний метод (практичні заняття);
наочний метод (метод демонстрацій);
робота з навчально-методичною літературою;
самотійна робота.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самотійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання практичних робіт.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1+K2+...+Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;

- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік).

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт (за спеціальністю 101 «Екологія) – 20 балів;

- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах (за спеціальністю 101 «Екологія) – 20 балів;

- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт (за спеціальністю 101 «Екологія) – 15 балів

- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених (за спеціальністю 101 «Екологія) – 12 балів;

- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів

- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 2.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і семінарських занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ»

https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).

– списування під час контрольних робіт заборонено (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Рекомендована література:

1. Бойко О.Д. Історія України. Навч. посіб. / О.Д. Бойко Київ: Академія, 2018.

2. Бут О.М., Бушин М.І. та ін. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О.М. Бут, М.І. Бушин, Ю.І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М.І. Бушина, д.і.н., проф. О.І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016.

4. Світлична В.В. Історія України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.В. Світлична. – 4-те вид. Київ: Каравела, 2015.

5. Хома І.Я. Історія української культури: навч. посібник / І.Я. Хома, А.О. Сова, Ж.В. Мина; за ред. І.Я. Хоми. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012.

6. Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української культури: навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. К.: Кондор, 2011. – 264 с.

Додаткові джерела:

1. дистанційний курс:

<https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=2321>

2. <http://litopys.org.ua/> (джерела Історії України IX - XVIII)

3. <http://academyssu.com.ua/library/monografiyi-akademiya-socialnyh-nauk-ukrayiny/pidruchnyk-istoriya-ukrayiny-dlya-studentiv>

4. <https://www.radiosvoboda.org/a/28807991.html> (Трипільська цивілізація)

5. <http://www.hroniky.com/news/view/9376-iaak-zatverdzhuvaly-ukrainski-symvolu-u-1918-i-chomu-tse-vazhlyvo> (національна символіка)

6. http://shron1.chtyvo.org.ua/Smolii_Valerii/Istoriia_ukrainskoho_kozatstva_Narysy_u_dvokh_tomakh_Tom_1.pdf (історія українського козацтва)

Розробник силябусу
навчальної дисципліни

_____

Наталія ОЛЕСЬКО

Завідувач кафедри

_____

Неля НІКУЛІНА

Гарант освітньо-професійної
програми

_____

Анжеліка БАТРАКОВА

Завідувач кафедри ПДГіЗ

_____

Євген ДОРОЖКО